

BLANIČTÍ RYTÍŘI

ANOTACE:

Aktivita žáky uvádí do problematiky občanské angažovanosti – seznamuje je s její podstatou, vede je k přemýšlení nad pozitivy aktivního občanského postoje. Prostřednictvím jednoduchých úkolů žáci poznávají, jak důležité je cítit spoluzodpovědnost za stav celé společnosti, nikoli jen sám za sebe.

VZDĚLÁVACÍ OBLASTI A OBSAHOVÉ VZDĚLÁVACÍ OKRUHY:

ZV a GV: člověk a společnost, jazyk a jazyková komunikace

OV: společenskovední vzdělávání, jazykové vzdělávání a komunikace

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA:

ZV a GV: OSV, VDO (ZV)

OV: OVDS

KLÍČOVÉ KOMPETENCE:

ZV a GV: k řešení problémů, komunikativní, sociální a personální, občanské

OV: k řešení problémů, komunikativní, personální a sociální, občanské kompetence a kulturní povědomí

DOPORUČENÝ VĚK: 14+

CÍLE:

Žáci:

- znají pojem občanská angažovanost;
- vědí, proč je důležité se občansky angažovat;
- chápou svoji spoluzodpovědnost za stav společnosti.

POMŮCKY:

- psací potřeby a papír pro každou skupinu

DĚLKA: 40 min.

POSTUP:

1. Aktivitu zahájíme motivačními otázkami: *Víte, kdo jsou rytíři z Blaníku? Dokážete převyprávět pověst, která se k nim váže?*
(*Uvnitř hory Blaník odpočívá vojsko, které čeká, až bude českému národu nejhůř. Jeho velitelem je patron české země, svatý Václav. Ve chvíli, kdy bude naše vlast v největší tísní, zazelená se suchý dub na Blaníku a pramen pod ním vydá tolik vody, že se studánka přeplní a voda poteče až po stráni dolů. Pak se v hoře otevře tzv. Veřejová skála, rytíři uvnitř se probudí z hlubokého spánku a vyrazí proti nepřátelům. Porazí je a v Čechách nastane opět klid a mír.*)
2. Rozvedeme krátkou diskusi, zda se žákům někdy nezdá, že jsou Češi jako občané pasivní – jako by čekali na blanické rytíře, resp. „až někdo něco změní, protože sami nemůžeme nic udělat“.
3. Poté žáky rozdělíme do čtyř- až pětičlenných skupin a rozdáme jim prázdné papíry. Každá skupina si zvolí svého mluvčího. Úkolem skupin je během cca 5 minut vymyslet co nejvíce problémů/témat, na které lidé nejčastěji nadávají (např. vláda, zdražování, korupce, nezaměstnanost, rušení nemocnic, nepovolená skládka za vesnicí, připravovaná stavba dálnice, nepořádek na dětském hřišti, hustá automobilová doprava...).

4. Následně skupiny vyzveme, aby zapsaná témata rozdělily na ty, která se týkají celé společnosti, a na ty, která se vztahují k místu jejich bydliště.

5. Dále žáky požádáme, aby se zamysleli nad tím, se kterými problémy by mohli něco udělat a se kterými (podle nich) nic nezmohou.

6. Následuje prezentace jednotlivých skupin. Po prezentaci každé skupiny necháme prostor na krátkou diskusi.

Poznámka: Zde je důležitá role učitele – žáci jistě označí řadu situací za neřešitelné (např. „špatná“ vláda, politici). Učitel by měl v takovém případě zdůraznit, že se ve většině případů jedná o funkce volené, a že to jsou tedy občané sami, kdo si své zástupce zvolili.

REFLEXE:

Vyzveme skupiny, aby odpověděly na otázky: Proč je důležité/správné se v některých situacích angažovat? Co byste vzkázali těm, kteří na současnou situaci jen nadávají v hospodě u piva? Proč podle vás jen nadávají? Na základě jejich odpovědí pak dále diskutujeme. Smyslem reflexe je, aby si žáci uvědomili, že prostřednictvím aktivního občanství mohou sami přispět ke změně řady situací, které se jim nelíbí. Jen je důležité překonat nechuť „jít do toho“, konfrontovat odpovědné činitele, klást jim otázky a požadovat odpovědi. Někdy je to nejen náročné, ale i nepříjemné (žáci musí počítat i s nepochopením, snahou odpovědných činitelů odbýt je či nějak uchlácholit). I když nedosáhnou (hned) svého cíle, je přesto každý takový pokus důležitý – pomůže třeba jen k tomu, že znejistí ty, kteří se cítili být pevní ve svých úřadech či funkcích, a přinutí je se nad nastolenými problémy alespoň zamyslet.

ZKUŠENOSTI Z PRAXE:

Aktivita žáky překvapivě zaujala – překvapivě proto, že šlo o první ročníky, které mají ještě malé zkušenosti s prací s dokumentárním filmem, navíc jde o třídu zatím velmi neklidnou, která si teprve osvojuje pravidla postavená na vzájemném respektu. Žáci pracovali v pěti skupinách po čtyřech, v jedné skupině dokonce dokázali sepsat 18 věcí, které jim vadí jak v celé společnosti, tak v jejich okolí. Zajímavé bylo, že příliš nerozlišovali, jestli se konkrétní „neduh“ objevuje lokálně či globálně, a nemělo to vliv ani na jejich pocit bezmoci. V tomto ohledu mě žáci opět překvapili – pouze v jedné skupině měli pocit, že nemohou změnit nic, ale v mnoha případech cítili, že možnost změny mají ve svých rukou.

Vlasta Vyčichlová, Střední škola strojní, stavební a dopravní Liberec